

Kleine Eyolf, Maatschappij Discordia / Bert Nienhuis

sprak nauwelijks of geen Frans, dat doe ik nog steeds niet echt goed, ik lees het redelijk. Ik heb ook eigenlijk helemaal geen moeite gedaan om dat Frans te leren, ik heb alleen maar geluisterd naar wat ik moest doen. En op een bepaalde ochtend stond ik daar in een keldertje, een soort kelderruimte, een souterrain. Daar kwam een ontzettend grote man binnen. Dat was dus Decroux. Hij had voornamelijk heel grote handen, als een slager, zei zijn vrouw. En hoe hij daar aankwam. Maar goed, die handen waren dus extreem groot en je kon je dus haast niet voorstellen dat daar iets teders en vriendelijks uit voort kon komen. Ook daar de paradox: ik heb nog nooit iemand van mijn leven zo met z'n handen zien omgaan.

We stonden ons te verkleden. We moesten iets gaan trainen, die training was in eerste instantie wel duidelijk, dat was een soort mime-training, die hadden we in Amsterdam al wel eens gedemonstreerd gezien. Er waren in Amsterdam wel mime-gezelschappen in die tijd, er waren ook mensen die al eerder naar die man toe waren gegaan, we wisten dus zo ongeveer... we waren wel voorbereid, we dachten van, oké. Maar al bij het zien van onze voeten onder het gordijn van het kleedkamertje, begon die man heel hard te

schreeuwen dat het zo absoluut niet ging en dat hij weg zou gaan en dat wij eerst maar eens wakker moesten worden. En toen wij toch dat kleedkamertje uitkwamen en hij van zijn woede bekomen was, gingen wij op de grond liggen en moesten wat ingewikkelde oefeningen doen en daarna... Hierbij schreeuwde hij luid. Vanuit een hoek stond hij naar ons te kijken. Hij zei, terwijl hij zich omdraaide, dat het absoluut onmogelijk was om naar dat soort geklungel te kijken. Maar dat hij wel wilde verklaren wat hij bedoelde.

En vervolgens heeft hij ons voorgedaan hoe iemand loopt. Het begon dat je uit je bed stapte op de vloer en dan tanden poetsend de trap afliep. Je kunt je dat voorstellen, een hele dag werken en dan thuiskomen, nadat je in de kroeg bent geweest of zelfs in het theater hebt gezeten. Dat deed hij ongeveer in een half uur, 45 minuten, ik weet het niet, maar het duurde lang. Al dat lopen moest blijkbaar anders. Hij kon dat bewijzen: als je dat zag, als hij dat deed, dan was dat zo. Ik heb nog steeds het gevoel dat het bedrog was. Ik heb nog steeds het gevoel dat hij iets deed als een toneelspeler. Dat is een paradox en het probleem is dus... Goed, eerst Decroux. Wij waren daar erg van onder de indruk, en daarna begon hij weer heel erg hard te lachen en zei toen zoiets

wat wij al eerder hadden gehoord en dat hij toen weer opnieuw voor ons zei, omdat hij dacht: als zij daar voor het eerst zijn dan zullen zij mijn belangrijkste uitspraak wel willen horen. Hij brulde en schalde door het lokaal: een toneelspeler kan niks en zal ook niks kunnen, want een toneelspeler is alles meteen vergeten als hij naar buiten gaat. En dat is maar goed ook want anders kan hij niet toneelspelen.

Een toneelspeler die liegt

(...) Als je eerlijk bent kun je geen toneelstuk schrijven, of erin spelen. Als je eerlijk bent, kun je überhaupt niets meer doen behalve jezelf van kant maken. Maar omdat je jezelf niet van kant maakt, in ieder geval tot nu en vandaag niet, probeer je het steeds weer met het toneel. Je schrijft voor het toneel en je speelt. En dat is tegelijkertijd ook het meest absurde en het meest leugenachtige wat er is.

Hoe kan een toneelspeler een koning doen terwijl hij absoluut niet weet wat een koning is. Hoe kan een toneelspeelster een stalmeid neerzetten, als ze absoluut geen idee heeft van een stalmeid. En als een top-toneelspeler een koning neerzet, is dat alleen maar smakeloos. En als een top-toneelspeelster een stalmeid doet, is dat alleen nog maar smake-